

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «THE INSTITUTE OF INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION»

THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF CARDINAL STEFAN VYSHINSKY IN WARSAW

FUNDACJA ADD

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник наукових есе учасників наукового стажування

**Варшава, Республіка Польща
2020**

Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 28.09 – 06.11.2020) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. – Варшава, 2020. – 209 с.

Головний редактор:
ГЛАВЧЕВА Ю. М., НТУ «ХПІ», Україна

Редакційна колегія:

ЦМОЦЬ І. Г., Доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

ПРЯДКО В. В., Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор, Університет Короля Данила, Україна

GAVRYLIUK I., Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Варшавський університет, Польща

РУДАК Т. В., Доктор права Віденського Університету, Австрія

ГРЕБЕНЮК Н. В., Кандидат економічних наук, Університет Короля Данила, Україна

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією – Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

Романова І. А.,
д-р. пед. наук, професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Якість освіти залежить безпосередньо від дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу. На жаль, сучасні здобутки людства: комп'ютери, мобільні гаджети, Інтернет, – не тільки розширили доступ до інформації й полегшили комунікаційні зв'язки, але й загострили проблему порушення академічної доброчесності. Усвідомлення необхідності розв'язання цієї проблеми на загальнодержавному рівні призвело до прийняття цілого комплексу нормативно-правових документів про академічну доброчесність, цілеспрямованої роботи МОН України й Національного агентства із забезпечення якості освіти щодо поширення інформації серед учасників освітнього процесу, моніторингу стану дотримання академічної доброчесності закладами вищої освіти, розробки рекомендацій по створенню системи забезпечення академічної доброчесності. Перед закладами вищої освіти постає конкретне завдання: запровадження дієвих механізмів дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками й здобувачами вищої освіти.

У ХНПУ імені Г.С. Сковороди в процесі підготовки майбутніх соціальних працівників дотримання вимог академічної доброчесності забезпечується комплексом заходів. Зокрема, на загально університетському рівні: 1) прийнято нормативно-правові документи, які визначають засади академічної доброчесності науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти Університету: «Кодекс академічної доброчесності Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди», «Положення про комісію з питань академічної доброчесності», «Етичний кодекс ХНПУ імені Г.С. Сковороди», «Антикорупційна

програма», «Положення про випускні кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти» тощо; 2) проводиться робота з підвищення культури академічної доброчесності учасників освітнього процесу: круглі столи, вебінари; 3) Відділом менеджменту і моніторингу діяльності університету проводить опитування здобувачів вищої освіти щодо оцінювання якості освітнього процесу, рівня викладання; 4) здобувачі вищої освіти є учасниками внутрішньої системи забезпечення якості освіти через роботу в Раді з якості Університету; 5) Інститутом інформатизації освіти Університету за допомогою сертифікованої програмно-технічної системи «Unichek» проводиться діяльність щодо виявлення збігів у наукових текстах науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти; 6) працює Комісія з питань академічної доброчесності; 7) для запобігання поширенню корупції іспити з дисциплін приймаються комісією, до складу якої входять два викладачі й представник студентського самоврядування, та інше.

На рівні випускової кафедри у процесі підготовки майбутніх соціальних працівників проводиться системна й постійна робота щодо формування культури академічної доброчесності учасників освітнього процесу й дотримання вимог академічної доброчесності. Зокрема, на першому курсі в межах дисципліни «Вступ до спеціальності» здобувачів ознайомлюють з поняттям «академічна доброчесність», найбільш поширеними формами академічного плагіату, видами академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності, що передбачені загально університетськими нормативно-правовими документами.

На другому курсі дисципліна «Основи соціально-педагогічних досліджень» передуює проведенню власних наукових досліджень здобувачами і спрямована на формування компетентностей науково-дослідної діяльності. «Оволодіння результатами навчання з дисципліни «Основи соціально-педагогічних досліджень» дозволяє студентам перейти до вивчення дисципліни «Технології соціальної роботи», що поглиблює їхні уявлення про особливості розроблення й теоретичного

обґрунтування технологій соціальної роботи» ...; забезпечує методологічне підґрунтя для написання курсових проєктів і кваліфікаційної роботи» [1, с. 3].

Викладачами кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки розроблені методичні рекомендації з виконання курсових і кваліфікаційних робіт для здобувачів, які визначають вимоги до змісту наукових досліджень, процедуру й критерії оцінки, графік роботи, поради з написання й оформлення наукових результатів. Зокрема, графіком роботи визначені консультації з керівниками, терміни здачі окремих частин дослідження на перевірку, попередній захист на засіданні кафедри кваліфікаційних робіт.

Працює студентський науковий гурток, який спільно з науково-викладацьким складом кафедри організовує проведення постійних заходів: науковий «Дебют» першокурсників, Дні Науки на факультеті психології і соціології, щорічні студентські конференції, олімпіади зі спеціальності, які дають можливість здобувачам оприлюднювати результати власних наукових досліджень.

У межах модернізації навчально-виховного процесу рішенням кафедри було надано перевагу інтерактивним і практико-орієнтованим формам організації навчання. Це передбачає посилення інтелектуальної активності й самостійності здобувачів вищої освіти. Зокрема, у процесі переговорів зі стейкхолдерами було збагачено освітню програму підготовки здобувачів практикумами, які проходять із залученням баз партнерських організацій, де є можливість втілювати власні наукові напрацювання.

На засіданнях кафедри обговорюються питання щодо попередження самоплагіату в наукових здобутках викладачів, приймаються рішення щодо попередження фактів академічної недоброчесності й застосування дисциплінарних стягнень до здобувачів, які порушують академічну доброчесність.

Проте, досвід підготовки здобувачів вищої освіти свідчить, що формування культури академічної доброчесності необхідно починати не в закладі вищої освіти, а раніше, у закладі загальної середньої освіти. На жаль, кожного року серед

першокурсників доводиться спостерігати значний відсоток тих, у кого вже сформований постійний рефлекс використання Вікіпедії в якості єдиного джерела знань і низький рівень культури самостійної інтелектуальної діяльності, що ускладнює дотримання вимог академічної доброчесності в закладі вищої освіти.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Основи соціально-педагогічних досліджень. Силабус. Харків, ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 15 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_soc_ped/Silabus/Bacalavr/8_osnovi%20soc%20ped%20dosl.pdf.